

โครงการประเมินระบบนิเวศป่า และเกษตรเชิงเดี่ยวในจังหวัดน่าน

ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างระบบนิเวศกับการอยู่ดีมีสุขของประชาชน ด้วยการประเมินค่าทางเศรษฐศาสตร์ที่ชัดเจน พร้อมเสนอภาพอนาคตและทางเลือกในการจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสม ในพื้นที่ลุ่มน้ำยาว 2 (ยาว-อวน-มวบ)

เอกสารโครงการ ฉบับเดือนพฤศจิกายน 2553

“ดำเนินงานควบคู่ไปกับโครงการสนับสนุนทางเลือกการพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายสังคมอยู่เย็นเป็นสุข (PEI) จังหวัดน่าน เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อมและความยากจน สู่นโยบายการพัฒนาในระดับต่างๆ ”

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
Thailand Environment Institute

ทรัพยากรที่เปลี่ยนไปในลุ่มน้ำยาว 2

- สัญลักษณ์การเปลี่ยนแปลง
- ↑ เพิ่มขึ้นอย่างมากและชัดเจน
 - ↗ แนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
 - แนวโน้มคงที่
 - ↘ แนวโน้มลดลงเรื่อยๆ
 - ↓ ลดลงอย่างมากและชัดเจน

หลังจากที่คณะทำงานโครงการฯ 3 ตำบลในลุ่มน้ำยาว 2 จังหวัดน่าน อันได้แก่ ตำบลอวน อำเภอปัว ตำบลปาลแวหลวง และตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข ได้ร่วมกันจัดทำแผนที่ทรัพยากรฯ เสร็จแล้ว ก็ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นต่อสถานการณ์ทรัพยากรในพื้นที่ โดยมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าทรัพยากรมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก มีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ใช้สารเคมีในการเกษตรในปริมาณเพิ่มขึ้น มีการเผาวัชพืชเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกข้าวโพดทุกปี จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นเรื่อยๆ

ทรัพยากรทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ		ป่าชุมชนได้รับการจัดการให้เป็นป่าใช้สอยและป่าต้นน้ำ	↗
วิถีการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติ และความสัมพันธ์ในชุมชน	↘	เขตอนุรักษ์พันธุ์ปลา เพื่ออนุรักษ์และขยายพันธุ์สัตว์น้ำ	→
ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	↘	คุณภาพดินเสื่อมเนื่องจากการใช้สารเคมีในการเกษตร	↘
ชนเผ่า ซึ่งมีอยู่ 3 หมู่บ้าน ในตำบลพงษ์	→	ความหลากหลายทางชีวภาพ พืชผักและสัตว์ตามธรรมชาติ	↘
สถานที่สำคัญทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว	→	สิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ	
สุขภาพและโรคภัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม	↗	ปริมาณขยะมูลฝอยซึ่งจัดการด้วยการฝังกลบโดยไม่แยกขยะ	↗
กลุ่มกิจกรรมและกลุ่มทางการเงินในชุมชน	↗	คว้นและฝุ่นละออง จากการเผาวัชพืชเตรียมพื้นที่ปลูกข้าวโพด (มี.ค.-เม.ย.)	↑
ปัญหาสังคม อาทิ ยาเสพติด ทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุ	↗	น้ำหลาก เกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรงขึ้น (ก.ค.-ต.ค.)	↑
ทรัพยากรธรรมชาติ		การพังทลายของดิน บริเวณพื้นที่เกษตรที่ลาดชัน (ก.ค.-ต.ค.)	↗
แหล่งน้ำปนเปื้อนสารเคมีการเกษตรส่งผลต่อสัตว์น้ำและผู้ใช้ น้ำ	↑	ภัยแล้ง เกิดยาวนานและรุนแรงขึ้น (มี.ค.-เม.ย.)	↗
ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติในช่วงหน้าแล้ง	↘	ภัยหนาว ซึ่งบางครั้งมีลมหนาวพัดแรงมาด้วย (พ.ย.-ม.ค.)	→
พื้นที่ป่าและความสมบูรณ์ของป่าธรรมชาติ	↓		

จากการนำแผนที่แหล่งทรัพยากรของท้องถิ่นและข้อมูลสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทรัพยากร ซึ่งคณะทำงานฯ ได้จัดทำขึ้น มาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม ทำให้เห็นสถานการณ์ของทรัพยากรในพื้นที่ที่มีความชัดเจนมากขึ้น การศึกษาในระยะต่อไป จะมุ่งเน้นการสำรวจข้อมูลระดับครัวเรือน เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลให้ครอบคลุมและสมบูรณ์ที่จะนำไปใช้ในการวางแผนต่อไปตามลำดับ

